

2. Кравченко В. І. Фінанси України: сучасні виклики і проблеми розвитку. *Економіка та держава*. 2013. № 5. С. 9–13.
3. Закону України «Про відкритість використання публічних коштів» від 24.10.2020 р. *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
4. Коляда Т. А. Вплив суспільних фінансів на регіональний розвиток: теоретичний вимір. *Науковий вісник Одеський державний економічний університет*. 2015. № 11 (231). С. 75–89.

О. А. Горбунова, ст. викладач,
О. І. Кондрашов, студент
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
м. Полтава, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН КРАУНДФАНДИНГУ В УКРАЇНІ

Краудфандинг доволі новий механізм залучення коштів, який з'явився менше десяти років тому і використовувався поодинокими особами для збору коштів через Інтернет на реалізацію культурних проєктів. Перші професійні краудфандингові компанії Kickstarter і IndieGoGo були створені тільки в 2008–2009 роках. Тепер таких компаній вже десятки.

Краудфандинг – це механізм залучення фінансування від широких мас з метою реалізації проєкту. Проєкти можуть бути культурні, соціальні, комерційні, політичні, екологічні, особисті. У своїй більшості, фінансування спирається на невеликі внески, здійснені великою масою людей. При цьому дуже активно використовується мережа Інтернет та відсутні стандартні фінансові посередники. Роль посередника відіграє краудфандингова компанія, яка здійснює усі необхідні організаційно-контрольні функції.

Світовий ринок краудфандингу активно розвивається, особливо, починаючи з 2013 року. Якщо ще у 2012 році його об'єм становив 2,7 млрд дол. США, то вже в наступному році він виріс майже у 2,3 рази й досяг відмітки у 6,1 млрд дол. США. В 2015 році обсяг ринку склав вже 34,4 млрд дол. США [1]. За прогнозами Світового банку до 2025 року обсяг ринку краудфандингу у світі досягне 96 млрд дол. США [2]. Проте загальна тенденція свідчить про те, що це станеться набагато раніше. Крім того, за даними Світового банку лише третина проєктів, що фінансується за допомогою краудфандингу носить некомерційний характер. Це свідчить про те, що «публічне інвесту-

вання» дійсно стало дієвим засобом фінансування бізнес-проектів, серед яких значну частку займають саме інноваційні проекти.

Організаційний механізм краудфандингу включає таку послідовність. Компанія чи окрема людина звертається до краудфандингової компанії з певною ідеєю. Краудфандингова компанія проводить перевірку ідеї на правомірність, актуальність, реалізацію, прораховує усі можливі ризики. Після схвалення ідеї на базі краудфандингової платформи створюється проект та оголошується сума, яку необхідно зібрати для його реалізації, і строки збору. Також оголошується винагорода, яку можуть отримати майбутні вкладники. Автор проекту разом з краудфандинговою компанією починає рекламу проекту через соціальні мережі, засоби масової інформації, рекламно-ознайомчі заходи і акції, ресурси краудфандингової компанії. Інвестори починають вкладати кошти у проект. При цьому мінімальний вклад може складати, наприклад, 5 доларів США, що робить інвестування доступним для багатьох верств населення. Гроші акумулюються на транзитному рахунку краудфандингової компанії. Крім того, автор проекту оговорує з краудфандинговою компанією, за якої умови він отримує кошти. Існує шість видів варіантів таких умов: 1) «все або нічого» – кошти переводяться на рахунок автора проекту лише при досягненні заявленої у проекті суми. Якщо необхідна сума не набирається, то гроші в повному обсязі повертаються вкладникам; 2) «залишити все» – зібрані кошти передаються автору проекту у будь-якому разі; 3) «підписка» – кошти перераховуються від вкладника відразу на рахунок автора проекту; 4) «вільна ціна» – вкладники особисто вирішують, скільки потрібно для фінансування ідеї; 5) «постійне фінансування» – постійно діюча модель, при якій фінансування переходить в етап фактичного фінансування діяльності, попередніх замовлень і залучення клієнтів; 6) «переломний момент» – кошти перераховуються автору проекту у разі досягнення суми, меншої за оголошену вартість проекту, якщо автор впевнений, що цих коштів мінімально має вистачити для реалізації ідеї.

Практично до кожної краудфандингової платформи прикріплено колекторське агентство, яке при виникненні певних проблем займається поверненням коштів вкладникам. У разі перерахування коштів автору ідеї він має винагородити вкладників. Виділяють три основні моделі винагороди вкладників: без винагороди, нефінансова винагорода, фінансова винагорода.

По завершенню проекту з людини чи компанії, яка провадила збір коштів, краудфандингова компанія за свої послуги стягує певну плату. Ця плата за загальним правилом складає відсоток від отриманої суми. У світі цей відсоток коливається від 3 % до 10 %.

Краудфандинг є доволі вдалим та простим механізмом фінансування для інноваційного бізнесу. Це дозволяє підприємцю отримати фінансування без допомоги банків, біржі чи венчурних фондів. Крім життєздатного проекту, компанії потрібно лише мати рахунок у банку. Це суттєво полегшує процес фінансування. Також розміщення на краудфандинговій платформі – це додаткова реклама свого підприємства чи продукту, що дозволяє підприємцю ще раз заявити ринку про себе, робить продукцію більш впізнаваною.

Таким чином, можемо дійти висновку, що у сучасній світовій економіці краудфандинг став ефективним інструментом інвестування. Він є простим, доступним та дієвим як для підприємств, так і для потенційних інвесторів із числа пересічних громадян. Вітчизняний ринок краудфандингу знаходиться лише на стадії зародження й значно відстає від зарубіжних аналогів.

Список використаних джерел

1. Massolution/Crowdsourcing.org 2015CF Crowdfunding Industry Report [Електронний ресурс]. – URL: http://reports.crowdsourcing.org/index.php?route=product/product&product_id=54.
2. Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. – URL: [http://blogs.worldbank.org/psd/crowdfunding\(development\)recommendations\(vs\)reality](http://blogs.worldbank.org/psd/crowdfunding(development)recommendations(vs)reality).
3. Офіційний сайт інвестиційного порталу InVenture [Електронний ресурс]. – URL: [https://inventure.com.ua/news/ukraine/kraudfanding_v_ukraine\)_s_miru_po_dollaru](https://inventure.com.ua/news/ukraine/kraudfanding_v_ukraine)_s_miru_po_dollaru).

С. М. Демент`єва, студентка

*Науковий керівник: Т. А. Коляда, к. е. н., с. н. с., доцент
Університет державної фіскальної служби України
м. Ірпінь, Україна*

УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ: СУТНІСТЬ НА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Розвиток України зумовлений взаємодією різноманітної кількості чинників, які впливають на соціально-економічний розви-